

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 262.

V Ljubljani, v četrtek 14. novembra 1895.

Letnik XXIII.

Dunajske razmere.

Z Dunaja, 13. novembra.

Ze okolu 10. ure predpoludne bilo je blizu mestne zbornice vse polno ljudij, ki so radovedno pričakovali izid volitve. Policija je bila v ogromnem številu zastopana in čim večje trume ljudij so prihajale, tem večji oddelki policije peš in na konjih so prihajali od vseh strani.

Ker se je bilo bati v neposredni bližini magistrata izgredov in demonstracij, gnala je policija ljudi narazen in potisnila ogromno večino ljudstva na „ring“.

Okolu 1/2. uri se kar bliskoma razširi mej množico vest, da je Lueger zopet voljen z 92 glasovi (jeden izmed antisemitskih volilcev je bolan), dunajskim županom in ko se je izrekel, da sprejme čast, da je dunajski okr. glavar Friebeis v imenu cesarjevem mestni zbor razpustil. Množico je ta vest silno razburila in mrmranje ljudstva je, kakor od daleč bobneči grom oznanjevalo bližajočo se nevihto.

Ob polu 12. uri se je prikazal najedenkrat Lueger, ko je stopil iz dverij magistrata in se vsedel na svoj voz. Kakor na dan znak prične neštevilna množica vpiti: „Hoch Lueger!“ in kakor, če silna povodenj predere nasipe, drlo je tudi v jednem hipu vse proti Luegerjevemu vozu. Pred državno zbornico ga dobé v sredino in v nekaj trenutkih je bilo nad 10.000 ljudij skupaj.

Policija je skušala na vse načine razgnati ljudstvo, toda zastoj, kakor orkan drlo je ljudstvo skupaj čez vse nasade in kdor je bil v parku ravno blizu drevesa, je kar nanj splezal. Pretresajoči „Hoch Lueger,“ mahanje z robei in klobuki ni hotelo prenehati. Voz ni mogel z mesta in tako se je Lueger

odkrite glave in do solz ginjen občinstvu zahvaljeval.

Budgetni odsek imel je v parlamentu ravno sejo in, kakor bi mignil, pridrli so vsi poslanci na balkon.

Veliki oddelki policije so v galopu prijahali i še-le v teku četrt ure se jim je posrečilo množico razgnati in odpreti pot Luegerjevemu vozu. Ljudstvo je kakor izvan sebe upilo in drlo za vozom. Čez pol ure kasneje je policija gnala ljudstvo narazen. Aretovanih je okoli 200. Ljudstvo je silno uzrujano in vznemirjeno, toda demonstracij najbrž ne bode nikakoršnih. Sicer je pa cela policija v pripravi in deloma tudi vojaštvo.

Govor, s katerim je izjavil Lueger, da vsprejme izvolitev se glasi:

Posebni moj položaj opravičuje, da ob kratkem obrazložim svojo izjavo. Vsled nepotrjenja prve moje izvolitve skušali so mnogi tolmačiti novo izvolitev moje osebe za župana državne prestolnice kot upor proti cesarski volji, celo kot razžaljenje spoštovanja, katero smo dolžni Nj. Veličanstvu cesarju. Ko bi bilo to res, potem bi bilo še bolj res, da se upiramo cesarjevi volji, ko bi delali opozicijo ministru, katerega Nj. Veličanstvo ne le potrdi, temveč tudi imenuje. Mislim pa, da ga ni pametnega človeka, ki bi tako sodil. (Antisemitje pritrujejo.)

Kakor je ministerski predsednik izjavil v zbornici, je ministerski svet nasvetoval nepotrjenje moje osebe. To je torej vladno delo in pomeni, da sedanja vlada noče, da bi bil jaz dunajski župan.

Najprvo se mora zahtevati od dunajskega župana, da je neodvisen na vse strani. (Živahno pritrujevanje na levici.) Biti mora zvest služabnik cesarju in ljudstvu (živahna pohvala na levici) ter

mora opravičene želje in zahteve zagovarjati povsod in nasproti vsakemu, tudi nasproti vladi. (Pohvala na levici.) To pa je mogoče, ako je vlada prepričana, da ima opraviti z možem, ki ne zbeži pred vsakim mračnim čelom.

Zá-me je to-le vprašanje: Ali naj se uklonim povelju vlade ali naj poslušam ljudsko voljo? Predno sem si rešil to vprašanje, vprašal sem se, ali sem res nepoklican, kakor je trdil ministerski predsednik. Našel pa sem na sebi nekatere lastnosti, katerih v Avstriji ne vidijo radi. Štejejo mi v zlo, da sem se povspel z lastno močjo (oho-klici na desnici, živahna pohvala na levici); da sem dober Avstrijec neodvisnega mišljenja, da sem služabnik Boga in ne zlatega teleta. (Ugovori na desnici, pohvala na levici.)

Vse te lastnosti pa v očeh ljudstva niso napačne. Razmišljal pa sem tudi o dogodkih od dne moje izvolitve do nepotrditve. Navzlic vsem zanikanjem mora nepristranski opazovatelj zaslediti one vplive, ki so me pokopali. Ti vplivi pa vsakemu Dunajčanu in Avstrijcu odpró oči, da danes ne gre več za osebo dr. Karola Luegerja, temveč za prostost in čast mojega rojstnega mesta Dunaja (oho-klici in posmeh na desnici, pohvala na levici) ... za prostost in čast moje revne zatirane domovine, Avstrije. Ti razlogi nalagajo mi dolžnost, da vstrajam v boju in nadaljujem z neupogljivim pogumom in neustrašljivo močjo. (Živahna pohvala na levici.)

Ko bi odjenjal, tolmačilo bi to dunajsko prebivalstvo kot obžalovanja vredno slabost in zgubilo vsako zaupanje do onega, ki je sedaj veljal kot vodja v svetem boju. (Pfui-klici na desni, ugovori na levici.) Izjavljam, da hvaležno sprejemem današnjo izvolitev. (Burna pohvala na levici.)

LISTEK.

Blaga duša.

Obraz iz naše doline. — Spisal Iv. Ev. Družnik.

(Dalje.)

Bližala se je zopet jesen. Sadje je zorilo in lastavice so se jele zbirati okrog zvonika pri Novi Stifci ter jemati slovo od mirne Lipovšice. Niso pa jemale slovesa samo lastavice — poslavljaj se je i Gričarjev Lovriček od svojih vaščanov.

Ganljivo je bilo gledati ono jutro, ko se je odpravljaj oče župan od doma, da popelje Lovrička v Ljubljano, kjer so mu že bili preskrbeli gospod župnik stanovanje.

Iskreli vranec je bil pred hišo s kopitom ob tla in hrkal, trdo ga je moral držati oče župan, da ni zdirjal izpred hiše.

„Pustite vender jedenkrat fanta, kedo bo tukaj čakal konca vaših naročevanj in pridig“, hrumel je župan nestržno.

A Lovrička le ni bilo iz hiše. Kako vender? Zenske iz cele vasi so se bile zbrale pri županovih. Vsaka mu je hotela kaj naročiti ter mu zraven še kaj stisniti v pest. Saj je bil revček last vseh, vse so mu bile matere.

Dvakrat, trikrat je moral ponoviti Kozinec svoj krepki klic, predno je prišel Lovriček iz hiše. Cela vrsta žensk je prišla za njim. Mati županja ga je

posadila na voz, ovila mu noge s plahto ter mu potisnila gorko polhovko nižje na ušesa.

„Le dobro ga zavij, burja je, in zeblo ga bo na vozu,“ prigovarjale so skrbne vaščanke Kozinki.

„Ej, pustite ga no jedenkrat, bodem že jaz skrbel, da ga ne bo zeblo. Hej, hlapec, zveži še konju žimo na repu!“

Sedaj je šele bilo pravo. Vse je sililo k vozu in podajalo roke Lovričku, kateri skoro ni vedel, kaj se vse ž njim godi. Podajal je vaščanom roko, gledal jih, in solze so mu silile v oči.

„Z Bogom!“

„Z Bogom, z Bogom, srečno!“ klicali so vsi vprek.

Župan je pognal in vranec je prhnil navzdol po vasi. Vsa vas je zrla za vozom, in marsikatero oko je postalo rosno.

Ko je že bil voz iz vasi, ozrl se je tudi Lovriček nazaj. Vaščani so še stali in gledali za njima. Oziral se je in oziral ter se poslavljaj v duhu i od prijaznih njemu tako ljubkih reber, po katerih je pasel včasih živino, poslavljaj se je tudi od zelene, tihe gore in mirne vasice. Ozrl se je tudi tja proti trgu na pokopališče in se poslovil od groba ljube mamice. Ni torej čudno, da so mu igrale solze v očeh. Koga bi ne premagal tak položaj!

Toda kmalu se je skrilo pokopališče, izginila je Lipovšica, izginila naposled cela dolina izpred očij ozirajočega se dečka ...

Po sedmih letih....

Tiha podstrešna sobica v jednem delu ljubljanskega mesta.

Ura v zvoniku stolne cerkve je uprav odbila deset zvečer in rahlo odmeva zamolkli zadnji zvok v tiho noč.

V sobici brli sveča na mizi, zraven pa sedi mladenič-dijak in nepremično zre v knjigo. Čitatelji že gotovo vedó, kdo je ta dijak. Marljivo, kakor vsa leta, odkar je zapustil domače livade, uči se Lovro A. — nekdanji Lovriček. Kako hrepeni po trenutku, ko bo potrjen za učitelja, ko mu bo dovoljeno iti mej narod ter ga voditi na pot prave izobrazbe. V katerem kraju domovine mu bodo odkazali delokrog? Da bi mu uslišali prošnjo, prosil bi za svoj rojstni kraj. Kako rad bi vsaj nekoliko povrnil svojim rojakom tolike dobrote, katere so mu izkazovali od materine smrti do zdaj! —

Preteklo je nekaj dnij in učiteljiščnik Lovro A. je dovršil svoje študije s prav dobrim uspehom. In kje mu je odkazano učiteljsko mesto?

Ugodilo se je njegovej prošnji. Odločen je za samostojnega učitelja v trgu S. Sedaj so se mu izpolnile želje in prišel je čas, ko bo mogel pokazati svojim rojakom, da se je naučil z njih pripomočki ne samo učitelju potrebnih znanostij, ampak tudi hvaležnosti.

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. novembra.

Budgetni odsek se je včeraj posvetoval o vladni predlogi gledé državnih podpor za po uimih prizadete kraje. Poslanci Herold, Hallwich in Zechner opisujejo v obširnih govorih zadnjo katastrofo v Mostu. Govorniki zelé pred vsem, da se ta zadeva natančno preiskuje, ker vlada splošno, opravičeno mnenje, da je nesreče kriva v prvi vrsti podjetniška družba. Svota 200.000 gld., ki je ustavljena v proračun, je veliko premajhna, da bi olajšala splošno revščino. Konečno se tudi graja naredba, vsled katere je vse nabrane podpore prevzel okrajni glavvar, mesto da bi se takoj razdelile mej pomoči potrebne. Poljedelski minister grof Ledebur je pojasnoval, da nesreče ni povsem kriva podjetniška družba, ker se neposredno pod mestom ni nikdar kopalo. Natančneje bodo pokazale nadaljne proiskave. — Poslanec Gregorič priporoča, naj se tudi Primorsko uvrsti mej one dežele, katerim se namerava pomagati z dovoljenjem kredita. Načrt zakona se na to vsprejme nespremenjen. Pri poglavju „pravosodje“ predlaga poslanec Laginja resolucijo gledé ustanovitve okrajnih sodišč v Dolini in Kanfanaru ter gledé dvojezičnih napisov. Pravosodni minister grof Gleispach pripomni, da se morajo poprej dognati ljudske razmere v Istri in na podlagi teh so še le mogoči nadaljni ukrepi gledé napisov. Poslanca Malfatti in Bareuther sta ugovarjala Laginji. Nasprotno pa izjavi poslanec Herold, da je popolno zadovoljen s predlogom dr. Laginje, ker to zahteva jednakopravnost vseh narodov ter obžaluje, da more poslanec Malfatti tako trdovratno vztrajati na stališču krivičnosti. Pri glasovanju se odkloni predlog poslanca Laginje, vsprejme se pa naslednji poročevalčev predlog: Vlada se pozivlja, vse potrebno ukreniti gledé dvojezičnih napisov pri sodnijskih uradih na Primorskem.

Poslanec Pernerstorfer o položaju. Socijalno-demokratsko društvo v devetem dunajskem okraju je imelo dne 12. t. m. mnogoštevilno obiskan shod, na katerem je poslanec Pernerstorfer pojasnoval sedanjí politični položaj. Poslanec je razmotrival vprašanje, česa imamo pričakovati od grofa Badenija kot ministerskega predsednika. Govornik je povdarjal, da ni razvidno iz Badenijevega programa, kako on sodi o prevažnih avstrijskih in splošnih časovnih vprašanjih. O volilni preosnovi se je Badeni izrazil kar največ splošno, tako da ni možno posneti iz njegovih besedi niti najmanje gotovosti. Vendar je glede poslednje točke že dognano, da namerava grof Badeni ustanoviti peto volilno kurijo, v katero bodo pripadali delavci. Razumevno je, da s tem ni veliko pomagano delavskemu ljudstvu, in da tem potom dobijo delavci volilno pravico le po imenu. Zatoraj moramo tudi nadalje povdariti, da je jedino le splošna, jednaka in direktna volilna pravica jedina pot, po kateri bode Avstrija dospela do jednake stopinje ostalih kulturnih držav.

Deželnozborske volitve na Tirolskem so končane. Predvčeranjim je volila plemiška kurija, katera obsega 273 volilcev, plemičev in veleposestnikov in ki je zastopana v deželnem zboru po desetih mandatih. Kakor vselej, je tudi letos zmagala liberalna stranka in sicer z večino 47glasov. Vspeh zadnjih volitev je torej jednak prejšnjemu. Kmetijske občine imajo v večini konservativne poslance, mesta in veleposestvo pa zastopajo z malimi izjemami liberalci. Vendar se tudi tukaj ljudstvo vedno bolj zaveda, da mu liberalizem vedno več škoduje nego koristi, ter da je rešitev gospodarskega in socijalnega vprašanja mogoča le v konservativnem zastopu.

Zakon o krošnjarstvu. Obrtni odsek je načrt zakona o krošnjarstvu izročil posebnemu pododseku, v čegar seji je trgovinski minister Glanz pojasnil gledé krošnjarstva svoje stališče. Najprej je omenjal, da so se zadnja leta zeló množile prošnje raznih korporacij, deželnih zborov in državnega zbora, s katerimi želé, da se pregleda in popravi zakon o krošnjarstvu. Sicer se je pa tudi ministerstvo samo prepričalo, da je krošnjarski patent iz l. 1852 zeló zastarel in neobhodno poprave potreben, ker so se v zadnjih desetletjih bistveno spremenile prometne in trgovske razmere. Ker vsled teh nastalih razmer krošnjarstvo ni več tako potrebno, kakor je bilo nekdanj, zato si je trgovsko ministerstvo kot vodilno smer pri novem načrtu za krošnjarski zakon vzelo načelo, da se krošnjarstvo polagoma omeji. Popolno odstraniti ali onemogočiti

krošnjarstvo pa ni mogoče, ker je ono v mnogem oziru važno, namreč za konsumente, ki so oddaljeni od železnic, dalje zato, ker je mnogo ljudij, ki se s tem preživljajo že od nekdanj in bi bili sicer brez zaslužka. Minister se nadeja, da se bo vstreglo s tem zakonom na obe strani.

Mlado- in Staročehi. Minulo nedeljo so se sešli zaupniki staročehske stranke v meščanski besedi, da se pogovoré, kako postopati v sedanjih volitvah. Shod je pričel dr. Rieger z govorom, v katerem je opisal politično situacijo ter naznanil proti koncu sklep zaupnikov, da naj se stranka volitev ne vdeleži. Navedel je kot poglavitna vzroka: mladočehska stranka bodi odgovorna za vse delovanje. Nekateri so ugovarjali temu sklepu, drugi, v večini, so pa bili zanj. Zoper posamezne kandidate na svojo roko iz staročehske stranke ni bilo ugovora. Mladočehi imajo sedaj priložnost pokazati, koliko premorejo. Ni jim treba iskati kandidatov, ki bi bili sposobni za boj, marveč iščejo naj može, ki bi narod zastopali v njegovo korist in blaginjo. Zaupniki upajo tudi, da se doseže tem potom sporazumljenje med strankami. Dasi ravno je tako postopanje plemenito, vendar ugovarja se mu lahko. Ali bodo zares izvoljeni možje, ki bi delali vestno za blagor naroda? Ni dvoma, da bodo izvoljeni tudi mnogi stari poslanci, ki bodo le diete prejimali in lepo kimali. Pokazalo se je sedaj v državnem zboru, kako pridno se vdeležujejo mnogi mladočehski poslanci sej in posvetovanj! Kmetu je treba hitro pomagati, drugače je uničen. Kako pa pride on do tega, plačevati in čakati, ako se ne bodo Mladočehi v teku šestih let za njega brigali? Svoje mandate bi bili odložili Staročehi lahko že pred šestimi leti, ko so videli, da so v manjšini, ali pa vsaj l. 1891 po državnih volitvah, ko so propali na celi vrsti. Štiri leta bi bili s tem pridobili Mladočehi, štiri leta bi bili za vse delovanje sami odgovorni, štiri leta bi se bilo sporazumljenje med strankami pripravljalo in morda že doseglo.

Občinske volitve v Sibinju so ugodno izpadle za radikalne Hrvate. Ob jednom se poroča, da bode ondodnim županom izvoljen državni poslanec Šupuk. Tem povodom omenja „Agrar Tagblatt“, da poslanec Šupuk ne pripada radikalno-hrvatski stranki, ampak je odločen pristaš zmernih narodnjakov, in dvomi, da bi se občinski odbor odločil za ta korak, ker nasprotuje njegovim načelom.

Grof Apponyi je izjavil dne 11. t. m. na shodu narodne stranke v Kašovi, da se bode on in njegova stranka še nadalje in še odločneje bojevala zoper sedanjo vlado, ter je pozivljaj navzoče, naj povsodi in vselej jasno pokažejo, da so zvesti pristaši narodne stranke. Tega pa ne smejo kazati z eljen-klici, ampak z odločnim napadom na vladni sistem. Glede pogodbe z Avstrijo je izjavil, da se brez njihovega gospodarskega in neodvisnega programa ne more skleniti nikaka pogodba, ki bi obsegala njihove materijelne interese.

Armenski patrijarh Ismielian o preosnovnem vprašanju. Neki sotrudnik lista „Akropolis“ je imel daljši pogovor s patrijarhom Ismielianom, ki se je naslednje izrazil o položaju v Armeniji: Preosnove bi bile dobre, ko bi njihovo uresničenje ne bilo odvisno od turškega sultana. Ravno vsled tega se mora armenski narod dolgo bojevati, predno se zadosti njegovim željam. Naš narod je zelo nesrečen. Več tisoč Armencev so krvoločni Turčini že usmrtili, pobrali so nam premoženje in zažigali domovja. Skoro ni dneva, da bi se ne pojavili novi napadi, umori in požiganja. Mi ne zahtevamo ničesar drugzega, nego da živimo v miru in se nam ne kratijo najsvetejše pravice. Po pravici smemo reči, da je naše trpljenje večje, kakor trpljenje kristijanov ob času Trajana in Julijana. Upamo vendar, da nedolžna kri ne bode zastonj prelita. Ako turška vlada ne bode kmalu ugodila našim željam, tedaj se bodemo bojevali do zadnjega vzdihla in ne bodemo popreje mirovali, dokler ne rešimo naš narod iz rok krvoločnikov. To storiti nas veže naša dolžnost do trpinčenega naroda.

Deželnozborske volitve.

Iz Planine nam piše g. župnik P o d b o j: „Iz prijateljskega pisma sem zvedel, da se tudi letos na Pivki pogreva stara laž in zvijača, da sem poleg g. Frana Modica pravi kandidat kat. nar. stranke jaz, ne pa g. Jožef Zelen iz Senožč. Gnezdo teh spletek je bajé St. Peter. V neki občini so nasprotniki kmečke volilce celó vjeli s pretvezo, da bodo

voljeni možje meni izročili poslanstvo. Vse to je volilni manevar, s katerim hoté liberalci prvotne volilce in volilne možje zbegati ter razdvojiti.

Slovesno izjavljam, da niti jaz ne kandidujem niti kak drugi duhovnik, ampak mi ostanemo pri kandidatih, ki so jih zaupni možje že od začetka nasvetovali in jih bode naš volilni odbor te dni razglasil. To sta gg. Modic in Zelen“.

Iz Rakeka se nam piše, da je Janez Bombač, ki ga je bil g. Segala iz službe zapodil, ker je šel v Planino volit in je oddal glas za katoliško-narodno stranko, zopet na svojem prejšnjem mestu. — Za sedaj ne rečemo nič drugzega. Ako bo pa g. Segala vnovič rogoviliti začel, bo druga struna zapela.

V Št. Petru sta neki začela gg. ex-župan Križaj in njegov trgovski tovariš „sladki Matevž“ s tiransko brezozirnostjo pestiti volilce, ki so bili na kat. narodni strani. Bomo videli, kako daleč bo segalo tiranstvo. Potem bosta spoznala imenovana gospoda, da sta tudi onadva pod mogočnišo roko in da je „vsaka sila do vremena“.

Z Dolenjskega. Pošiljam Vam v kolikor mogoče natančnem prepisu pismo, ki je je pisal dr. Slanc iz Novega mesta o priliki volitev volilnih mož, našim kmetom — v zabavo.

„Ker se je duhovščina na Kranjskem s svojim škofom na čelu tako organizovala, da pobija vse, kar se pri volitvah ne klanja škofovi politiki, s kratka, kranjska duhovščina se je zedinila, da bi komandirala čez kmeta in meščana, kakor pravijo, da rešijo vero, ki je neki v strašni nevarnosti, ker so že protestantski, ali če hočete judovski duhovni po vsem Kranjskem nastavljeni, tedaj se moramo mi temu „Commando“ škofovemu, in njemu udane duhovščine zoprstavititi, ako nočemo, da nas v naših posteljah utopi, in da ne bomo smeli govoriti, ako ne vprašamo preje kakega kaplana za svet.“

Proti tej predrznosti duhovščine moramo se z vso gorečnostjo braniti in naše župnike in kaplane pred altar postaviti in jim povedati, da tukaj naj delajo, in da so kaplani in sploh vsi duhovniki uradniki ljudstva ne pa njegovi gospodje. Mislim, da to zahteva čast vsakega izmed nas.

21. novembra 1895 se bodo vršile volitve deželnih poslancev za kmečke občine. Moramo se po vsej deželi postaviti proti duhovskim kandidatom. Posebno mi v novomeškem, kakor tudi volilci v krškem okraju, nismo z dosedajnim poslancem Pfeiferjem več zadovoljni, mi hočemo imeti ekonoma in sicer takega, ki stvar dobro razume, duhovščina pa hoče še zanaprej imeti Viljema Pfeiferja, ker jej je ta dal roko, da bo šel v političnih vprašanjih z njo čez drn in strn. Viljem Pfeifer je popolnoma sluga duhovščine in vsak kaplan mu lahko zapove, da mu čevlje „zbiška“. 20. oktobra je moral na Dunaj v državni zbor; predno je odšel na Dunaj, vozil se je 4 dni po Dolenjskem od farovža do farovža, in je župnike in kaplane prosil, da naj njega volijo. Ni mu prišlo na misel, da bi kmetovalce vprašal, so li z njim zadovoljni ali ne, mož prav nič ne misli, da bi se kmetje mogli kaj proti duhovščini muzati, tako zelo je prepričan, da se more vse zgoditi, kar hoče duhovščina . . .

Naši kmetje so začeli uvidevati, da morajo v deželnih zborih vendar jedenkrat tudi gospodarska vprašanja priti na vrsto. Da se bodo ta vprašanja res obravnavala, morajo ekonomski priti v dež. zbor, ne pa ljudje, ki ne znajo ločiti rži od pšenice, in ječmena in prosa ne od . . . (tukaj je gosp. doktor nekaj zamolčal). Šramotno je za celo deželo, da sta med šestnajstimi zastopniki kmetijskih občin komaj dva kmeta v deželnem zboru, dočim jih je 14 takih, ki o gospodarstvu nimajo niti pojma, in teh jeden je Viljem Pfeifer. Pomislite, dr. Papež zastopa kmete iz trebanjskega okraja, in ta mož je kmetijstvo opazoval k večjemu iz vagona ali pa iz voza. Spominjam se, kako smo pred 12 leti po mestih volili Sukljeja. Suklje je spravlil železnično in druga vprašanja, tiščoč se mest, v prvo vrsto, in železnico smo dobili in mi Novomeščani bomo tudi most dobili. Potreba je tedaj, da kmetje take ljudi pošljejo v dež. zbor, ki bodo razpravljali gospodarska vprašanja, kajti Kranjska je poljedelska dežela, in to bodo najbolj storili možje kot Gustav Pirc in Rihard Dolenc, vodja vinarske šole na Grmu, katerega bodo belokranjski kmetje za poslanca kandidirali in volili proti ondodnemu župniku Schweigerju.

V trebanjskem okraju so si kmetje barona Berga, posestnika v Mokronogu, izvolili kandidatom. Kmetje so šli sami k baronu Bergu; ta je sicer Nemeč, toda kmetje imajo tako zaupanje vanj, da

ga hočejo imeti, in najbrž da bo baron Berg izvoljen. Tako se bojuje na vseh krajih proti duhovskemu kandidatu. Upam, da bode vi z nami držali in pri volitvi volilnih mož na to gledali, da bode voljeni dobri volilni možje, katerih ne bo mogla duhovščina na svojo stran potegniti in da bodo 21. novembra z nami vred volili Gustava Pirca.

Prosim vas v imenu dobre stvari, ker jaz se ne borim proti osebi Pfeiferjevi, ampak jaz in vsi drugi se borimo za to, da pridejo tudi poljedelska vprašanja za Dolenjsko v deželni zbor na vrsto, da bo imel naš deželni zbor, ki je zbor poljedelske dežele, tudi takega zastopnika.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Dr. Slanc.

Rudolfovo, 4. novembra 1895.

Poljane nad Škofjo Loko: Zmagala je po silnem pritisku katoliško-narodna stranka. Voljeni so: kaplan Janez Kromar, Pavel Debeljak in Janez Inglič.

Javorje pri Škofji Loki. S 45 proti 12 glasovom je zmagala katol.-narodna stranka. Voljeni: župnik Fr. Kregar, Urban Pintar in Tomaž Pintar.

Iz Metlike, 13. novembra. Ko se je dr. Slanc osmešil v novomeškem okraju, išče sedaj nove blažaje v črnomeljškem okraju. V Metliki je pripeljal celo kopieo „Rodoljubov“, po suhorski občini pa jih je sam delil med kmete. Vrhu tega je pisal tudi semiškemu županu g. Sušteršiču pismo take vsebine, kakor smo jih že nekaj brali v „Slovencu“. Med drugim pravi, da Schweiger v gospodarskih stvareh niti toliko ni vreden, da bi gosp. Dolencu jermena od črevljev odvezal. Mi bi svetovali gosp. dr. Slancu, naj ob priliki naše kmete vpraša, kdo je več storil v gospodarskem oziru za Belo Krajino, ali gosp. vodja iz Grma ali gosp. župnik iz Radovice. Sicer smo pa gosp. dr. Slancu iz srca hvaležni za njegovo agitacijo. Belokranjci s tem spoznavajo župnika Schweigerja, katerega pri naših kmetih ne more nič bolj priporočati kakor to, da dr. Slanc in učitelj Šetina zoper njega delujeta.

V nedeljo napravi pri nas volilni shod g. dr. Tavčar v spremstvu g. dr. Slanca. Par nobile fratrum!

V Starem Trgu pri Poljanah izvoljena župnik in župan, oba za g. Schweigerja.

Na Trati v peljanski dolini je bilo včeraj dne, 12. nov. izvoljenih pet zanesljivih mož katoliško-narodne stranke.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. novembra.

(Na župnijo Šmartno pri Kranju) je bil včeraj vmeščen veleč. gosp. dekan Josip Razboršek.

(Sozialno izjavo prevz. knezoškofu) so poslali duhovniki novomeške dekanije z ozirom na ostuden napad v noči od 18. do 19. oktobra. V izjavi odločno obsojajo to dejanje in ob enem izrekajo svoje pomilovanje nad tistimi, ki še vedno simpatizirajo s slovensko liberalno stranko.

(Nagrade za rešitev življenja) je c. kr. deželna vlada podelila: Tereziji Janežič, ki je dne 31. maja 1895 otroka Marijo Lavtar potegnila iz vode; Alojziju Česnik, gasilcu iz Zagorja, ki je 26. junija t. l. rešil Alojzijo Zadu iz goreče hiše; Josipu Petrič, gimnazijskemu učencu v Kočevju, ki je 2. junija t. l. rešil Suzano Rankel in Matiji Blasnik iz Škofje Loke, ki je 11. julija t. l. rešil Jan. Šetina.

(Popravljeni volilni zapisnik kranjskih veleposestnikov) objavlja današnji uradni list. Število volilcev se je povišalo za dva glasu, tako da imajo 103 veleposestniki pravico voliti 10 poslancev.

(9.100 gld. škode na hišah in blagu) provzročila je zadnja povodenj na Barji. To škodo je dal pretekli teden magistrat konstatovati po cenilih.

(Št. Peterska vojašnica) se je pretekli dni po trudapolnem prizadevanju gosp. podpolkovnika Breitenbacha na zunaj in znotraj vsa prenovila in očedila. Tudi pročelje je primerno zlikano.

(Ljubljanski Grad.) Te dni je prišla iz Gradea posebna komisija, ki je odbrala ves inventar za kaznilnici v Mariboru in Gradeu. To kaže, da vlada več ne misli porabiti Gradu za moško kaznilnico.

Kakor čujemo, je pravosodno ministerstvo prepustilo poslopje finančnemu erarju v poljubno porabo. Na prodajo pojde več stvarij, mej drugim čeden, nov oltar, prižnica, spovednica, lesteneec in male orglje.

(Zdravje v Ljubljani) od 3. do 9. nov. t. l. Število novorojencev 18, mrtvorojencev 2, umrlih 19. Med njimi za vratice (davico) 4, za jetiko 5, za želodčnim katarom 1, vsled starostne oslabelosti 2, za različnimi boleznimi 7. Med njimi sta 2 tujca in 5 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 58, za tifuzom 1, za grižo 1 in za vratice 12.

(Polijska kronika.) Od ponedeljka (11.) do torika (12. nov.) v jutro aretovala je mestna policijska straža 4 osebe in sicer: 1 zaradi prestopka tatvine, 3 pa zaradi razgrajanja in kalenja nočnega miru. — Zaradi tatvine bil je prijat Jakob Larica iz Trenta, ker je ukradl krčmarju Josipu Ribiču na Staremtrgu 1 gold. 10 kr. denarja. — V nedeljo večer aretovala je policija v kavarni Pua nekega korporala 27. pešpolka, ker je goste nadlegoval in detektivu Aplencu, ki ga je pozval, da naj se mirno véde, založil gorko zaušnico. Detektiv je poklical policijsko patroljo ki je korporala aretovala, dokler ni prišel nek častniški namestnik in vojaka policijskega aretovanja oprostil. — Kakšna nadaljna tatvina se ta dan policiji ni prijavila.

* * *

(Slovenska ljudska šola v Ljutomeru.) Pretečeni petek je obiskal dež. šolski nadzornik Linhart slovensko Franc-Josipovo šolo v Ljutomeru. Pod vodstvom nadučitelja Robiča je natančno pregledal vse naprave ter nad 3 ure prisostvoval poduku v posamnih razredih. Konečno se je gosp. nadzornik udeležil tudi učiteljske konference ter se pri tej priliki prav povoljno izrazil o vsem, kar je videl in slišal.

Telegrami.

Dunaj, 13. novembra. Danes opoldne se je podalo blizu 100 oseb v notranje cesarskega dvora, koder jim je pa telesna straža prepovedala vhod.

Dunaj, 13. novembra. Vodstvo začasnega mestnega sveta obdrži še nadalje okr. glavar Friebeis. Povodom včerajšnjih demonstracij je bilo aretovanih 36 oseb.

Dunaj, 13. novembra. Poslanec Levakovski je odložil državnozbornski mandat.

Dunaj, 14. novembra. Konservativni klub je sklenil v včerajšnji seji, da ne bo prvič iz dogodkov zadnjih dnij izvajal nikakih posledic, drugič določila klubovega pravilnika morajo ostati nespremenjena in se je strogo po njih ravnati, in tretjič, da je smatrati vsakega člana izstopivšim, ki bi delal proti opravnemu redu.

Dunaj, 14. novembra. „Fremdenblatt“ poroča, da je Avstro-Ogerska namignila ostalim evropskim vladam, naj skupno postopajo v rešitvi orijentalnega vprašanja. Avstrijska vlada bode poslala več ladij v srednje morje.

Budimpešta, 13. novembra. Pri zidanju nekega poslopja je padel več stotov težek kamen na obok prvega nadstropja, katerega je prodrl, kakor tudi spodaj se nahajajoči oder. Dva delavca sta ubita, pet težko ranjenih.

Belgrad, 13. novembra. Kralj je podelil avstro-ogerskemu poslaniku veliki red belega orla.

Pariz, 13. novembra. Neka neimenovana oseba je podarila delavcem v Carmauxu 100.000 frankov, da si sezidajo lastno steklarno.

Montreux, 13. novembra. Pri zidanju neke hiše se je podrl oder. Šest delavcev je padlo 15 m. globoko; pet je bilo na mestu mrtvih, ostali bode v kratkem umrli.

Carigrad, 13. novembra. V Malatiji so napadli mohamedani štiri armenske misijonske postaje. Vojaštvu se je posrečilo, zadušiti splošni upor.

Carigrad, 13. novembra. Predvčeranjim so se podali vsi poslaniki k zunanjemu ministru Tewfik-paši ter zahtevali, naj stori kmalu potrebne korake glede Armenije. Minister je obljubil ustreči njihovi želji.

London, 13. novembra. Po današnjih poročilih iz Glasgova se bode na ladjetalnicah kmalu pričelo delo, ker so se delavci naveličali brezvspešnega štrajka.

Novi Jork, 13. novembra. V Grenadi, mestu v Mehiki, je pogorelo največje šolsko poslopje. Od 150 učencev, ki so se nahajali v trenutku v poslopju, jih je nad polovico izgubilo življenje. Dosedaj so našli 31 ožganih trupel.

Tuji.

12. novembra.

Pri Stonu: Huber, Richter, Ulmann, Samet, Krainer in Glas z Dunaja. — Zier iz Pardubic. — Höntz iz Hanovra. — Mangold iz Trsta. — Grab iz Prage. — Franken iz Lüttich-a. — Hecker iz Elberfeld-a. — Fantl iz Budejevic. — Premru iz St. Vida. — Mautti iz Podgrada. — Klinar z Bleda. — Križaj iz St. Petra. — Pertote iz Figlia.

Pri Malču: Goldsteiner, Vozel, Deutsch, Brenner, Michl, Oser, Schlesinger, Schwarz, Singer, Ziska, Löwy z Dunaja. — Burekhard iz Berolina. — Lauri iz Trsta. — Hofbauer iz Tržiča. — Bamer iz Frankobroda. — Köstner iz Gor. Mozolja.

Pri Lloydu: Štrifoz iz Kranja. — Klun iz Lukovice.

Pri bavarskem dvoru: Scholler iz Kroepe. — Marz iz Knittelfeld-a. — Železnik iz Trsta.

Pri avstrijskem caru: Fleis, Domenseck s Soče. — Poharz iz Tržiča. — Ceschia iz Nimis-a.

Tržne cene v Ljubljani

dné 13. novembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 50	Špeh povojen, kgr.	64
Rež, „ „	7 50	Surovo maslo, „	72
Ječmen, „	6 50	Jajce, jedno	3
Oves, „	6 80	Mleko, liter	10
Ajda, „	7 60	Goveje meso, kgr.	64
Proso, „	7	Telečje „	70
Koruza, „	7	Svinjsko „	60
Krompir, „	2 80	Koštrunovo „	36
Leča, hktl.	12	Piščanec	45
Grah, „	12	Golob	17
Fižol, „	14	Seno, 100 kgr.	2 46
Maslo, kgr.	90	Slama, 100 „	2 40
Mast, „	70	Drva trda, 4 kub.m.	7 70
Špeh svež, „	60	„ mehka, 4 „	5 40

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm
13	9. zvečer	732.9	11.8	pr. m. zah.	dež	
14	7. zjutraj	741.4	10.0	sr. szah.	del. jasno	27.0
	2. popol.	741.0	12.7	sr. svzh.	skoro jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 13.9°, in za 98 nad normalom.

Razpisana je 661 2-1

služba organista in cerkovnika v Šentlambertu.

Naznanilo in priporočilo.

Preč. duhovščini in sl. občinstvu z mesta in na deželi javljam najljudneje, da sem po potresu 15. aprila opustil prodajalnice v Gledališki ulici v Ljubljani, ter imam odslej glavno zalogo 336 52-27

najraznovrstnejših klobukov

cilindrov, čepic, slamnikov itd.

samo na Starem trgu (pod Trančo) št. 1 poleg čevljarskega mosta

Priporočam se ob jednem v obilo nakupovanje zagotavljajoč dobro blago po nizki ceni.

Velespoštovanjem

J. SOKLIČ

v Ljubljani, Stari trg. št. 1.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena za preskrbljenje vseh v kurzem listu zaznamovanih menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien, I. Bezirk, Stefansplatz Nr. 11, Parterre.

Graška Tagespošta z dné 25. oktobra t. l. št. 295, piše, da je vsled povišanja cene na liter pive po 2 kr. tukajšno ljudstvo jako razburjeno.

Podpisana zadruga si s sporazumljenjem mnogih tukajšnih gostilničarjev v dolžnost šteje, vsled gori navedene notice slav. ljubljansko občinstvo vnovič na sledeče istine opozoriti:

Pivo plača razun na novo uvedene deželne naklade po 70 kr. tudi še 2 gld. 9 kr. mestnega užitinskega davka od vsakega hektolitra. Pri deželni nakladi se mora tudi ozir jemati na § 3 deželne zakona z dné 16. febr. 1895, kateri se glasi: „Deželna naklada na pivo sme samo porabo zadevati, in ne sme zadeti ne izdelovanja in ne trgovine“; razun tega je bil pa dobiček pri pivi dosedaj vsled velikih režij in odpadka jako skromen, tako, da je povišanje cene na pivo popolnoma opravičeno.

Zadruga gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev in zganjetočnikov v Ljubljani.

Kupiti želi vinske sode

s sedlom ali brez sedla s 30—40 vedrov vsebine. — Kdo? pove upravnništvo. 648 4-3

Leopold Tratnik

prej M. Schreiner,
pasar in zlatar,
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27,
priporoča prečistiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in slav. občinstvu svojo najstarejšo in najboljše urejeno delavnico za izdelovanje različne

cerkvene posode in orodja.

Vsakatero naročilo izvrši kar možno hitro natančno po cerkvenih pravilih in lepih vzorcih v raznih slogih. — Na željo prečast. in spošt. naročnikov pošlje načrte ali že izgotovljene predmete rad vsakomur na ogled.

Staro blago popravi, prenovi, pozlati, posrebrni in poniklja po najnižji ceni. 661 52-46

Krasno in umetno izvršene predmete imam v zalogi na Sv. Petra cesti št. 23, katere naj si blagovolijo prečast. gospodje prilično ogledati.

Prodajam 800 hektolit. novega vina

Anton Gregorič, 650 10-2
posojilnični tajnik in posestnik v Ptuj.

Karol Wolf-ov restitucijski fluid

(izvleček najizvrstnejših gorskih zelišč).
Mnogostransko izkušeno hladilno in krepevalno sredstvo po velikih naporih in trajnem jekdarenju — Najizvrstneje pri vseh zunanjih boleznih, kakor: trganju, revmatični mrtvoudnosti, zviženju, zaklopnjenju kit itd.
Cena steklenici 1 gld. 25 kr.

Karol Wolf-ov 557 18 redilni prašek za domače živali.

Preskušen pri vseh domačih in koristnih živalih, kakor konjih, govedih, ovcah, prašičih itd., ako rade ne jedó ali težko prebavajo; izvrstno varovalno sredstvo proti kužnim boleznim.

Cena zavitku 45 kr.

Glavna zaloga pri jedinemu izdelovaltelju:

K. WOLF-u, lekarnarju
v Vipavi, Kranjsko, via Postojina in Gorica.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Zeliščni sirop

od občinstva navadno zahtevan pod imenom
sok za prsi, pluća in zoper kašelj
prirejen iz
planinskih zelišč in lahko razstopljivega vapnenega železa.
Steklenica z navodilom o porabi 56 kr.,
12 steklenic 5 gld.
Dobiva se pri 565 53
Ubaldu pl. Trnkóczy-ju,
lekarnarju v Ljubljani.
Pošilja se z obratno pošto.
Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Prečast. duhovščini
za liturgično uporabo najbolje priporočeno

V. A. Vinding-a

v Bistrici ob Dravi na Koroškem
patentovano, na posebni način prirejeno
oglje za kadilnice

100 komadov gld. 1-80, poštni zabojček po
150, 200 in 300 komadov.

Pri naročilih blagovoli naj se posluževati nemškega ali latinskega jezika. Dobi se tudi patentovani stenj za večno luč.

Priznanje. Pri Vas naročeno in prejeto oglje za kadilnice smo porabili. Vaša iznajdba je res krasna, namenu popolnoma zadoščujoča in praktična. Blagovolite mi poslati zopet zabojček s 300 komadi — Malteški redovni konvent v Pragi, III., Badgasse 4, v maju 1895. Ibl, t. č. superijor. 19 52-29

Auer-jeva luč.

50%
se prihrani
na plinu.

Auer-jeva luč.

Najcenejša,
najlepša,
najbolj
prijetna luč.

Auer-jeva luč.

Cena svetilke 5 gld.
brez strešice in montaže.

Auer-jeva luč.

Licitacija.

Vsled podiranja deželne hiše v Gospodskih ulicah prodajal se bode

star stavbinski materijal

in sicer: lomljen in rezan kamen, razna opeka, les, vrata in okna, strešni žlebovi, železje, strelovodi, kloseti itd.

Dražba se bode vršila

v soboto dné 16. novembra t. l.

ob 9. uri dopoldne in ob 2. uri popoldne.

Dalje se naznanja, da se bode odslej, dokler bode kaj materijala, vršila dražba vsako soboto ob zgoraj določeni uri.

Natančnejša pojasnila se izvedó v stavbinski pisarni v deželni hiši (Landhaus).

Od deželne odbora kranjskega,

v Ljubljani, dné 12. novembra 1895. 655 2-2

Dunajska borza.

Dné 14. novembra.

Skupni državni dolg v notah	99 gld. 05 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 25
Avstrijska zlata renta 4%	119 90
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	99 85
Ogerska zlata renta 4%	119 45
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	97 95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1015
Kreditne delnice, 160 gld.	371 50
London vista	120 70
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 97 1/2
20 mark	11 78
20 frankov (napoleonador)	9 61 1/2
Italijanski bankovci	44 60
C. kr. cekini	5 69

Dné 13. novembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	147 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 —
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	198 75
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 —
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 50
Dunavske vravnave srečke 5%	127 50
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 60
Posojilo goriskega mesta	112 —
4% kranjsko deželno posojilo	99 25
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 65
Prijoritete obveznice državne železnice	217 50
južne železnice 3%	162 50
južne železnice 5%	131 50
dolenjskih železnic 4%	99 50

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17 50
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 —
Salmove srečke, 40 gld.	68 —
St. Genois srečke, 40 gld.	70 —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	53 —
Ljubljanske srečke	23 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	161 —
Akcije Ferdinandove sev. železn. 1000 gl. st. v.	3320 —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	458 —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	96 —
Dunajskih lokal. železnic delniška družba	—
Montanska družba avstr. plan.	79 —
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	169 —
Papirnih rubljev 100	139 —

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za zruš. pri žrebanjih, pri izkrcanju najmanjšega dobitka.
Kuliantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvari, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.